

Afgørelser – Reg. nr.: 02297.01

Fredningen vedrører: Kysing - Norsminde

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet   21-08-1970

Fredningsnævnet   30-04-1969, 04-01-1956

Kendelser

Deklarationer

OVERFREDNINGSNÆVNET >

21/8-1970

U D S K R I F T

af

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL

=====

År 1970, den 21. august , afsagde Overfredningsnævnet
følgende

k e n d e l s e

i sag nr. 2027/69 vedrørende fredning af arealer ved Kysing
fjord.

I den af fredningsnævnet for Århus amtsrådsreds den
30. april 1969 afsagte kendelse hedder det:

"Under denne sag har Aarhusegnens Fredningsplanudvalg ved skrivelse af 23. dec. 1967 til Fredningsnævnet for Aarhus Amt rejst spørgsmålet om, at der gennemføres en status quo fredning af matr. nr. e 2^c, 15^b, 3, 4^a, 5^a, 6^a, 10^a, 7^a, 8^a, 9^a, 9^{bb}, 19 og 14^a Kysing by, Saksild sogn, og 1^c Kysing sø, Saksild sogn.

Ifølge nævnte skrivelse er anledningen til fredningssagens rejsning en ansøgning til naturfredningsnævnet om godkendelse af et projekteret byggeri på den A/S Norsminde gamle kro tilhørende del af ejendommen matr. nr. 19 Kysing by, Saksild sogn, som syd for Kysing fjord ligger vest for Odder-Norsminde landevej, samt en ansøgning til Aarhusegnens Fredningsplanudvalg om dispensation fra fredningsplanen til grusgravning på matr. nr. 4^a, 5^a og 6^a Kysing by, Saksild sogn,

I fredningsplanudvalgets skrivelse er blandt andet fremhævet, at det smukke fjord- og strandlandskab, over hvilket der fra de eksisterende veje er vide og smukke udsigter, allerede nu har væsentlig betydning for almenheden, at området må anses for enestående på Jyllands østkyst i naturhistorisk henseende, og at der her er særdeles rige muligheder for at studere naturvidenskabelige, arkæologiske og geografiske emner.

I en skrivelse af 29. april 1968 fra Nationalmuseet, Fredningsafdelingen, Fredningskontoret i Jylland, hedder det bl. a.:

"På grundlag af oplysninger modtaget fra Aarhusegnens fredningsplanudvalg vedrørende det foreslåede fredningsområdes afgrænsning kan museet udtale, at området er rigt på levn efter

bebyggelse i forhistorisk tid, således kan oldsager fra stenalderen opsamles så at sige overalt på den nordlige halvdel af Kalvø- På vedlagte kort har museet afmærket beliggenheden af fire egentlige bopladser. Idet der iøvrigt henvises til den på kortet angivne summariske karakteristik af de enkelte bopladser, skal om boplads nr. 1 bemærkes, at den som mellemneolitisk kystboplads, hvor benredskaber er bevaret, menes at være enestående her i landet. Nationalmuseet må finde det ønskeligt, at fredningen, foruden de øvrige fredningsmæssige bestemmelser, også kommer til at indebære forbud mod gravning i arkæologisk øjemed bortset fra sådanne gravninger, der foretages af Nationalmuseet eller med dets godkendelse. Det skal i denne forbindelse bemærkes, at så vidt museet bekendt foregår der i området nogen virksomhed fra amatørarkæologernes side, herunder vist nok også mindre gravninger. En sådan ukontrolleret og ukoordineret indsamling af oldsager er i videnskabelig henseende uønskelig, men man skal ikke undlade at gøre opmærksom på, at det ønskede forbud nok må betegnes som et indgreb i bestående tilstand."

Efter sagens indbringelse for fredningsnævnet har dette i henhold til naturfredningslovens 10. indrykket bekendtgørelse i Statstidende for den 11. januar 1968 og i Jyllands-Posten og Aarhus Stiftstidende for den 10. januar 1968, ligesom der samtidig ved anbefalede skrivelser er tilsendt meddelelse til de respektive lodsejere.

Den 2. maj 1968 afholdtes på Norsminde kro møde med de i sagen interesserede parter. I forbindelse hermed foretoges en besigtigelse af de respektive arealer. Til dette møde var foretaget indkaldelse i Statstidende, Jyllands-Posten og Aarhus

Stiftstidende for den 20. april 1968. Endvidere var de respektive ejere og andre i ejendommene berettigede indkaldt til mødet ved særskilt skrivelse forkyndt ved afleveringsattest.

Ejeren af matr. nr. 2^c og 15^b Kysing, fru Elisabeth Rasmine Mortensen, mødte ved gårdejer Pauli Nielsen.

Ejeren af matr. nr. 3 Kysing, gårdejer Vagn Rasmussen, mødte personlig.

Ejeren af matr. nr. 4^a, 5^a, 6^a og 10^a Kysing, Knud Anker Arentoft, mødte personlig.

Ejeren af matr. nr. 7^a Kysing, nu Bent Kjeldsen, mødte personlig.

Ejeren af matr. nr. 8^a Niels Pauli Nielsen mødte personlig.

Ejeren af matr. nr. 9^a og 9^{bb} Kysing, samt 1^c Kysing sø, Hans Peter Nielsen Båttrup mødte personlig.

Ejeren af matr. nr. 19 Kysing, Aktieselskabet Norsminde gl. Kro, mødte ved landsretssagfører Normand, Odder, og direktør Sneborg, Alrø.

Ejeren af matr. nr. 14^a Kysing, Vagn Thorvald Rasmussen, mødte personlig.

På mødet protesterede landsretssagfører Normand på samtlige lodsejeres vegne, mod at arealerne fredes. Såfremt en fredning måtte blive gennemført, påstår lodsejerne en erstatning på 4.000 kr. pr. td. land for deres respektive arealer uden hensyn til, om disse måtte være belagt med strandbyggelinie, vejbyggelinie eller reservatsstatus.

Herudover opgjorde lrs. Normand nogle specielle erstatningskrav.

Aktieselskabet Norsminde gl. Kro påstår yderligere tillagt en erstatning på 150.000 kr., nemlig 75.000 kr. for tab af

adgangen til at grave grus på matr. nr. 19, og 75.000 kr. for tab af adgangen til at bygge landbrugsbygninger vest for landdevejen.

Knud Anker Arentoft påstås yderligere tillagt en erstatning på 200.000 kr. for tab af adgangen til at udnytte grus og ralforekomster på matr. nr. 4^a, 5^a og 6^a (Kalvø). Ifølge kontrakt oprettet den 15/10 1967 med entreprenør Holger Jensen er der tilsagt ejeren 1 kr. pr. kubikmeter fjernet grus og ral fra nævnte område.

Vagn Rasmussen påstås tillagt en særlig erstatning på 125.000 kr. for tab af adgangen til at grave grus på matr. nr. 3, Pauli Nielsen en særlig erstatning på 50.000 kr. for tab af adgangen til at grave grus på 8^a, og Hans Peter Nielsen Båttrup en særlig erstatning på 50.000 kr. for tab af adgangen til at grave grus på 9^a.

Hans Peter Nielsen Båttrup og Norsminde gl. Kro samt Saksild Nølev kommune har taget forbehold om erstatning, såfremt en eventuel fredning måtte afskære det på matr. nr. 9^{bb} værende rensningsanlæg fra udvidelser.

Vagn Thorvald Rasmussen påstås tillagt en særlig erstatning på 50.000 kr., såfremt en eventuel fredning måtte udelukke ham fra at opføre drivhuse på matr. nr. 14^a.

På et møde afholdt den 19/12 1968 på Norsminde gl. Kro drøftede fredningsnævnet en forligsmæssig erstatningsfastsættelse med lodsejerne, men der kunne ikke opnås forlig.

Fredningsnævnet finder, at de arealer, der påstås fredet, rummer sådanne særlige landskabelige, naturvidenskabelige og arkæologiske værdier, at en fredning i medfør af naturfredningslovens paragraf 1 bør finde sted i det nedenfor beskrevne omfang.

FREDNINGENS OMFANG.

Fredningen omfatter herefter de på matr. nr.e 2^c, 15^b, 3, 4^a, 5^a, 6^a, 10^a, 7^a, 8^a, 9^a, 9^{bb}, 19 og 14^a Kysing by og 1^c Kysing inddæmning, Saksild sogn værende arealer, således som nærmere angivet på det kendelsen vedhæftede kort.

FREDNINGENS INDHOLD.

De således fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand, således at de pågældende ejendommers karakter af landbrugs- og gartneriejendomme bevares.

Ændringer i terrænet eller i terrænformerne, herunder grus- og lergravning, opfyldning og planering er ikke tilladt. Arealerne må ikke anvendes til oplagsplads, teltlejr, campingpladser eller parkeringspladser.

Uden for de eksisterende haveanlæg og beplantninger er tilplantning kun tilladt med fredningsnævnets godkendelse.

Gravning i arkæologisk øjemed er forbudt, bortset fra sådanne gravninger, der foretages af Nationalmuseet eller med dettes godkendelse.

Opførelse af nye landbrugs- eller gartneribygninger samt om- og tilbygning til sådanne eksisterende bygninger må ikke foretages, medmindre der foreligger tilladelse hertil fra fredningsnævnet. Herudover er det forbudt at opføre enhver art af bygninger eller at anbringe eller opsætte beboelsesvogne, boder, skure eller andre indretninger, herunder master. Dog skal masterføring til lokal el- og telefonforsyning være tilladt efter forud af nævnet meddelt godkendelse.

ERSTATNINGSSPØRGSMÅLET.

Under sagen er fremlagt en opmåling af de respektive matr. nr. 2^c, 15^b, 3, 4^a, 5^a, 6^a, 10^a, 7^a, 8^a, 9^a, 1^c, 9^{bb}, 19 og 14^a Kysing by, Saksild sogn, hvis rumindhold over kote 1,00 udgør ialt 216.500 m³. Ligeledes er fremlagt en af samme landinspektør foretaget nivellering af en del af "Kalvø" - nemlig en

Af denne opmåling fremgår følgende:

matr. nr.	areal, der fredes ha	søværts strandbyggelinie ha	inden for vej bygge- linie ha	areal i øvrigt ha	under reservat status ha
2 ^c	2,7	1,4	0	1,3	1,4
15 ^b	2,2	0	0,9	1,3	0
3	2,7	1,0	0	1,7	1,0
4 ^a	0,9	0,4	0	0,5	0,4
5 ^a	2,2	1,0	0	1,2	1,0
6 ^a	1,7	1,5	0	0,2	1,5
10 ^a	4,0	0	2,0	2,0	0
7 ^a	2,9	2,9	0	0	2,9
8 ^a	10,1	3,4	2,4	4,3	3,5
9 ^a	5,7	3,8	1,3	0,8	4,4
1 ^c	7,5	2,2	0	5,3	2,2
9 ^{bb}	0,2	0,2	0	0	0,2
19	2,8	2,4	2,0	0	2,4
14 ^a	4,5	0	1,0	3,5	0

Under sagen er fremlagt en af landinspektør Haastrup foretaget nivellering af en del af "Kalvø", nemlig en del af matr. nr. 6^a Kysing by, Saksild sogn, hvis rumindhold over kote 1,00 udgør ialt 216.500 m³. Ligeledes er fremlagt en af samme landinspektør foretaget nivellering af en del af "Kalvø" - nemlig en

del af matr. nr. 3 Kysing by, Saksild sogn, hvis rumindhold over kote 1,00 udgør ialt 69.000 m³.

Der fastsættes af nævnet følgende erstatningsbeløb til de respektive ejere af de fredede arealer:

Lb. nr.	Matr. nr. og ejer	Areal der fredes	Samlet erstatning
1	2 ^c og 15 ^b Kysing Elisabeth R. Mortensen	4,9 ha	14.400 kr.
2	3 Kysing Vagn Rasmussen	2,7 ha	6.600 kr.
3	4 ^a , 5 ^a , 6 ^a og 10 ^a Kysing Knud Anker Arentoft	8,8 ha	21.700 kr.
4	7 ^a Kysing Bent Kjeldsen	2,9 ha	2.900 kr.
5	8 ^a Kysing Niels Pouli Nielsen	10,1 ha	21.750 kr.
6	9 ^a og 9 ^{bb} Kysing og 1 ^c Kysing inddæmning Hans Peter Nielsen Båttrup	13,4 ha	34.175 kr.
7	19 Kysing A/S Norsminde gl. Kro	2,8 ha	4.200 kr.
8	14 ^a Kysing Vagn Thorvald Rasmussen	4,5 ha	18.000 kr.
			<hr/>
			Ialt 123.725 kr.
			<hr/>

Da der ikke skønnes at finde forringelse sted af panthaveres eller servituthaveres stilling, vil erstatningerne i deres helhed være at udbetale til ejerne.

Kendelsen vil være at tinglyse som servitutstiftende på de fredede ejendomme med fortrin forud for pantegæld og med naturfredningsnævnet for Aarhus amtsrådskreds og Aarhusegnens fredningsplanudvalg som påtaleberettigede hver for sig.

Erstatningsbeløbene vil i henhold til naturfredningslovens paragraf 17 stk. 1 være at udrede med $\frac{3}{4}$ af statskassen, $\frac{1}{4}$ af Aarhus købstad og Aarhus amtsfond fordelt efter folketal i henhold til den senest offentliggjorte folketælling.

Kendelsen kan i overensstemmelse med reglerne i naturfredningslovens paragraf 19 stk. 1 og 2 indbringes for Overfredningsnævnet inden for et tidsrum af 4 uger fra dennes afsigelse, respektive forkyndelse.

Kendelsen vil i medfør af bestemmelsen i naturfredningslovens paragraf 19 stk. 3 af naturfredningsnævnet være at forelægge for Overfredningsnævnet!

Denne kendelse er forelagt Overfredningsnævnet i medfør af naturfredningslovens § 19, stk. 3, og er endvidere anket af samtlige 8 ejere ved landsretssagfører A. Normand, Odder.

Overfredningsnævnet har den 27. september 1969 besigtiget det fredede og forhandlet med repræsentanter for fredningsnævnet, fredningsplanudvalget, Naturfredningsrådet, vildtnævnet, Århus amtsråd, Saksild-Nølev kommune samt med de ankende og deres advokat.

Ejerne nedlagde principalt påstand om fredningens ophævelse, subsidiært krævede de erstatning i det væsentlige som for fredningsnævnet, idet deres advokat særligt gjorde gældende, at der burde tages hensyn til individuelle tab for de enkelte ejendomme. Endelig fremsattes enkelte indsigelser vedrørende fredningsservitutten.

Overfredningsnævnet har besluttet at stadfæste den indankede kendelse med følgende ændringer:

Ad fredningsservitutten.

Fredningen skal ikke være til hinder for med fredningsnævnets forud indhentede godkendelse at plante nødvendige læhegn og opføre nødvendige skure.

Ad erstatninger.

Overfredningsnævnet kan tiltræde det af fredningsnævnet anvendte generelle erstatningsniveau, der må anses for passende, men finder, at særlige forhold vedrørende enkelte ejendomme kan begrunde en forhøjelse af fredningserstatningen. Overfredningsnævnet har derfor tilbudt de nedennævnte ejere følgende forhøjede erstatningsbeløb:

Lb.nr. 2.	Viggo Vagn Rasmussen	12.600 kr.
" "	3. Knud Anker Arentoft	36.700 "
" "	5. Niels Pouli Nielsen	28.000 "
" "	6. Hans Peter Nielsen Båttrup	40.000 "
" "	7. A/S Norsminde Gl. Kro	20.000 "

For de øvrige ejeres vedkommende har Overfredningsnævnet ikke ment at kunne tilbyde dem højere erstatninger end tilkendt dem ved nævnskendelsen.

Da ejerne lb.nr. 3, 5 og 7 ikke har accepteret de af Overfredningsnævnet tilbudte beløb, har Overfredningsnævnet anmodet den i naturfredningsloven omhandlede taksationskommission om at ville fastsætte erstatningerne til disse.

Ved en den 29. april 1970 foretagen forretning har taksationskommissionen fastsat erstatningerne som nedenfor anført:

Lb.nr. 3, ialt kr. 55.000, hvoraf kr. 21.700, svarende til det af fredningsnævnet tilkendte beløb, udgør erstatning for arealfredning, medens det overskydende beløb udgør erstatning for skønnet tab som følge af mistet grusgravningsret. Kommissionen har herom udtalt, at den har lagt til grund, at der på "Kalvøen" er anvendelige grusforekomster, om hvis udnyttelsesmuligheder de foreliggende oplysninger dog er af en sådan karakter, at det ved fredningen lidte tab som følge af mistet adgang til udnyttelse af disse forekomster må fastsættes skønsmæssigt.

Lb.nr. 5, ialt kr. 28.000, hvoraf kr. 21.750, svarende til det af fredningsnævnet tilkendte beløb, udgør arealfredningserstatning. Kommissionen har ment, at de foreliggende oplysninger om grusforekomster på "Grimsholm" er så usikre, at de kun kan danne grundlag for

en beskeden forhøjelse af den almindelige fredningserstatning.

Lb.nr. 7, ialt kr. 20.000, hvoraf kr. 15.000 udgør erstatning for tab og ulempe som følge af hindret mulighed for at opføre nye landbrugsbygninger vest for vejen. Kommissionen finder det ikke sandsynliggjort, at der findes anvendelige grusforekomster på ejendommen, hvorfor der ikke ydes erstatning herfor.

Et kort nr. År 114 udvisende grænserne for det fredede areal, der andrager ca. 50 ha, hvoraf ca. 30 ha er beliggende indenfor de i naturfredningslovens § 25, stk. 1 og 4 omhandlede byggelinier, er vedhæftet nærværende kendelse.

T h i b e s t e m m e s :

Den af fredningsnævnet for Århus amtsrådskreds den 30. april 1969 afsagte kendelse om fredning af arealer ved Kysing fjord stadfæstes med de af det foranstående følgende ændringer.

I erstatning udbetales til:

Lb. nr. 1.	Elisabeth R. Mortensen	14.400 kr.
" "	2. Viggo Vagn Rasmussen	12.600 "
" "	3. Knud Anker Arentoft	55.000 "
" "	4. Bent Kjeldsen	2.900 "
" "	5. Niels Pouli Nielsen	28.000 "
" "	6. Hans Peter Nielsen Båttrup	40.000 "
" "	7. A/S Norsminde Gl. Kro	20.000 "
" "	8. Vagn Thorvald Rasmussen	18.000 "

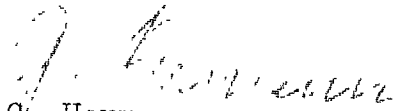
Ialt 190.900 kr.

Af erstatningsbeløbet, der forrentes med 6 % p.a. fra den 30. april 1969 til den 30. september 1969 og med 8 % p.a. fra den

1. oktober 1969 til betaling sker, udredes 3/4 af statskassen og
1/4 af Århus amtskommune.

Udskriftens rigtighed
bekræftes.

G. Hermann

FREDNINGSNÆVNET >

30/4 69

U D S K R I F T
af
KENDELSESPROTOKOLLEN
for
Fredningsnævnet for Aarhus Amt

Den **30 APR.** 1969 afsagdes i

Sag nr. 201/1967

Fredning af
arealer beliggende
ved Kysing Fjord

sålydende

K E N D E L S E :

CITERET FULDT UD I
OFIN K AF 21/8 1970

U D S K R I F T

af

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL.

År 1957, der 30. marts, afsagde overfredningsnævnet på grundlag af mundtlig og skriftlig votering følgende

k e n d e l s e

i sagen nr. 1219/56 vedrørende fredning af Kysing fjord.

I den af fredningsnævnet for Aarhus amt den 4. januar 1956 afsagte kendelse hedder det:

"I januar 1954 henlede fiskeriorganisationen i Norsminde fredningsnævnets opmærksomhed på, at statens landvindingsudvalg arbejdede med planer om at tørlægge en væsentlig del af Kysing fjord, idet man påtænkte at føre en dæmning tværs over fjorden fra Kalvøen (på sydsiden) og tørlægge den vest herfor beliggende - ca. 165 ha store - del af fjorden, hvorved landskabet ville blive væsentlig forandret og i skønhedsmæssig henseende antagelig ødelagt. Nævnet orienterede naturfredningsrådet om sagen og rettede derefter henvendelse til det af statsministeriet den 5. marts 1954 i henhold til naturfredningslovens § 31 nedsatte udvalg til udarbejdelse af forslag til en fredningsplan for Aarhuseggen - fremtidig betegnet "planudvalget". Efter at planudvalget havde underrettet statens landvindingsudvalg om, at det i hovedtræk udformede forslag til en fredningsplan bl. a. omfattende Kysing fjords omgivelser, blev der på landvindingsudvalgets foranledning den 4. februar 1955 afholdt en almindelig drøftelse såvel af de fredningsmæssige interesser i at bevare fjorden og dens omgivelser som af de landøkonomiske interesser i at udtørre den. Mødet resulterede i, at landvindingsudvalget stillede sagen om tørlægningen i bero, indtil fredningsmyndighederne havde truffet afgørelse om fredningsspørgsmålet, og ved skrivelse af 8. februar 1955 til naturfredningsnævnet i Aarhus amt anmodede derefter planudvalget om, at der måtte blive rejst fredningssag, og at det derunder ved

kendelse måtte blive fastslået, at Kysing fjords vandspejl skulle bevares i dets nuværende udstrækning.

I et møde den 17. februar 1955 besigtigede nævnet fjordområdet og drøftede de af planudvalget tilvejebragte oplysninger, hvorefter man vedtog at rejse sag om fredning af fjorden.

Den 4. marts 1955 afholdt nævnet på Norsminde kro offentligt møde om sagen, hvori deltog repræsentanter for statsministeriet, naturfredningsrådet, Danmarks Naturfredningsforening, "Planudvalget", Fiskeriministeriet, Statens Landvindingsudvalg og dettes underudvalg for Jylland, Det danske Hedeselskab, Aarhus Amtsråd, Beder-Malling og Saksild-Nølev sogneråd, Udvalget for de i tørlægningen interesserede lodsejere, Grundejerforeningen for Storenoer, Aarhus og Norsminde fiskeriforeninger, Ornitologisk Forening, Danmarks Sportsfiskeriforbund og Strandjagtforeningen samt yderligere et antal interesserede.

De pågældende organisationer og lodsejere har såvel skriftligt som mundtligt fremsat en række udtalelser, hvoraf fremhæves følgende:

Den 28. juli 1954 afgav Aarhus Universitet en erklæring om fjordens videnskabelige betydning, hvori det hedder:

Kysing fjords værdi som videnskabeligt forskningsfelt ligger først og fremmest i dens relative uberørthed - en lukket fjord uden trafik. Grundet på dette forhold er der - uden at tage den landskabelige skønhed i betragtning - særdeles rige muligheder for at studere naturvidenskabelige, arkæologiske og geografiske emner.

I over en menneskealder har fjorden været et vigtigt område for regelmæssige, ornithologiske undersøgelser især over trækfugle, idet fjorden er et af de få steder i Østjylland, hvor fuglene har rasterplads under forårs- og efterårstrækket. Fjorden blev da også udlagt som statsreservat i 1942. Fra de senere år foreligger der fra dette fjordområde nogle af de pålideligste og mest omfattende optællinger af andefugle til brug for "The International Wildfowl Inquiry".

For arkæologien byder Kysing fjord på let tilgængelige bopladser fra stenalderen (Ertebølle-tid), og i årene 1946-47 fandt her en større udgravning sted ved Flynderhage. En del af det udgravede materiale er tilgået samlingerne på Forhistorisk museum og Naturhistorisk museum i Aarhus.

Endelig må nævnes den betydning, som fjordlandskabet kan have i geografisk-geologisk retning i særdeleshed på grund af sin uberørte karakter - en landskabstype, som næppe findes tilsvarende i Østjylland.

Alle disse almentvidenskabelige værdier får dog først deres egentlige betydning gennem fjordens nære beliggenhed til universitetsbyen Aarhus. På lignende måde som København universitetet i mange år har haft værdifulde, naturvidenskabelige forskningsmuligheder på den nærliggende, ret uberørte ø, Saltholm, så vil Aarhus universitet både nu og i fremtiden kunne høste stort udbytte af den nærliggende fjord både med hensyn til undervisning og forskning. Siden 1950 har fjorden været det vigtigste ekskursionssted for de biologiske kurser, som afholdes af Aarhusstudenternes kursusvirksomhed i forbindelse med Naturhistorisk museum.

En fredning af fjorden også med hensyntagen til de videnskabelige muligheder, området byder på, får ikke mindst betydning netop nu, hvor planerne om et matematisk-naturvidenskabeligt fakultet ved Aarhus universitet er ved at blive realiseret. Med gennemførelsen af disse planer står universitetet først fuldt udbygget, og det ville da være særdeles beklageligt, om et af de værdifuldeste feltområder for naturvidenskabelig forskning i Østjylland samtidig forsvinder for stedse.

Det er magtpåliggende for Aarhus universitet at søge dette sidste og meget centralt beliggende, østjydske fjordområde bevaret gennem en fuldstændig fredning for derigennem at tilsikre danske videnskabelig forskning nødvendig arbejdsplads i fremtiden.

Aarhus universitet må derfor på det indstændigste anbefale en fredning, som i al fremtid forhindrer, at fjordens oprindelige udstrækning og naturværdier forringes gennem hel eller delvis tørlægning og landvinding.

Reservatrådet har meddelt nærmere oplysninger om reservatets betydning som rast- og yngleplads for et stort antal fugle, idet man særligt har påpeget, at den vestlige (inderste) del af fjorden på grund af den større dynddannelse, frodigere vegetation og fredeligere beliggenhed afgjort er det vigtigste område for fuglene. Iøvrigt har rådet ligesom ornitologisk forening tilsluttet sig universitetets synspunkter.

Også naturfredningsrådet har i en i henhold til naturfredningslovens § 12 afgiven erklæring sluttet sig til det af Aarhus

tetet anførte med tilføjende, at fjordens særlige karakter og beliggenhed, og ikke mindst den korte afstand til Aarhus, medfører, at betingelserne for en fredning af naturvidenskabelige eller undervisningsmæssige grunde må siges at være til stede. Man har iøvrigt fra rådet henvist til, at ikke ubetydelige jagtmæssige og også mere almindelige æstetisk-naturfredningsmæssige interesser var knyttet til gennemførelsen af en fredning.

Områdets skønheds- og beliggenhedsmæssige værdi for almenheden er navnlig blevet fremhævet af "planudvalget" og de interesserede kommunale myndigheder - i første række Aarhus byråd.

I den af udvalget udarbejdede fredningsplan for den sydlige del af Aarhusegnen, som under 20. dec. 1955 er stadfæstet af overfredningsnævnet, hedder det bl. a. følgende:

Som begrundelse for forslaget om at medtage bredderne af Kysing fjord i fredningsplanen skal man anføre, at det smukke og særprægede fjord- og strandlandskab, over hvilket der fra de eksisterende veje er vide og smukke udsigter, allerede nu har væsentlig betydning for almenheden.

Hertil kommer, at det indenfor en overskuelig årrække sandsynligvis vil være ønskeligt, at der åbnes adgang for almenheden til i hvert fald en del af området, idet de for offentligheden tilgængelige strandarealer ved Moesgaard og Mariendal syd for byen og ved Bellevue, Aakrogen og Skøring nord for byen samt ved Drabrand sø vest for byen næppe vil være tilstrækkelige til at tilfredsstille den hastigt voksende bybefolknings trang til rekreative områder.

Man skal i denne forbindelse henvisne til oplysningerne side 13-19 i den i 1954 udsendte egnsplan for Storåarhus, hvoraf det fremgår, at bysamfundet på 50 år - siden 1900 - er vokset med ca. 100.000 til ca. 154.000 indbyggere, at der i de følgende 15 år ventes en yderligere tilvækst på ca. 46.000, således at der vil være ca. 200.000 indbyggere i Storåarhus omkring 1965, og at et bysamfund på 300.000 indbyggere omkring år 2000 ikke er usandsynligt.

Det fremgår ligeledes af egnsplanen (side 33), at en stigende del af befolkningstilvæksten vil få bolig i etageejendomme, hvilket også vil forøge trangen til rekreative udflugtsområder.

Med lignende begrundelse har 2-300 lodsejere dels ved en særlig adresse og dels gennem deres grundejerforeninger udtalt sig for en fredning af fjorden.

Med hensyn til de erhvervsøkonomiske interesser, som er knyttet til sagen, er det oplyst, at der er en halv snes fiskere - med en samlet indtægt i skatteåret 1954/55 på ca. 50.000 kr. - som driver erhvervsfiskeri fra Norsminde havn ved fjordens udmunding i Kattegat. Det er bl. a. af fiskerorganisationerne anført, at såfremt strømmen mellem fjorden og havet afbrydes eller mindskes som følge af den projekterede tørlægning, må det påregnes, at havnen på kort tid bliver ødelagt ved tilsanding, så at det lokale fiskeri må opgives. Endvidere har fiskeriministeriet oplyst, at Danmarks fiskeri- og havundersøgelser i 1954 har indledt undersøgelser af fjordens betydning for fiskeriet, og at undersøgelserne er så langt fremme, at det kan siges, at området er særlig rigt på føde for fiskene, og at det navnlig har en afgørende betydning for fiskeynglens opvækst, en betydning som selvom den ikke kan gøres op i penge i hvert fald langt overstiger de beløb, som det lokale fiskeri indbringer.

Af repræsentanter for landbrugsministeriet, Statens landvindingsudvalg, Det danske Hedeselskab og de i landvindingen interesserede lodsejere blev det bl. a. fremhævet, at når der ved ændringen af landvindingsloven i 1953 blev givet landbrugsministeriet beføjelse til at rejse sager om landvindingsarbejder på søterritoriet, har det den alvorlige samfundsøkonomiske baggrund, at der årligt beslaglægges store arealer af landbrugsjorder til andre formål som følge af befolkningstilvækster og den tekniske udvikling, og det er derfor påtrængende nødvendigt at skaffe erstatning for disse arealer, hvis befolkningens levestandard på længere sigt ikke skal bringes i fare. Landvindings sagen er rejst af landbrugsministeriet efter henvendelse fra et lodsejerudvalg, der allerede i 1940 havde søgt gennemført et landvindingsprojekt, og det har ved de foretagne jordbundsprøver vist sig, at fjordbunden er velegnet til dyrkning, bortset fra den yderste, østlige del, og at der ved projektets gennemførelse kan indvindes ca. 185 ha god agerjord.

Man har desuden bestridt, at almenheden i overskuelig fremtid havde nogen interesse i at få adgang til området omkring fjorden.

Endelig har man gjort gældende, at fredningsnævnet savner kompetence til at gennemføre fredningen, da denne angår en del af søterritoriet, for hvilket der er rejst sag om landvinding.

Sagen blev på mødet den 4. marts udsat for at give de interesserede ministeriet lejlighed til at overveje dels kompetencespørgsmålet og dels den indbyrdes vægt af de samfundsmæssige interesser,

som berøres af sagen, idet nævnet samtidig gav til kende, at man - hvis forhandlingerne ikke førte til at frafalde landvindings-sagen - var sindet selv at tage stilling til det rejste kompetence-spørgsmål.

Den 16. november 1955 afholdt nævnet påny offentligt møde på Norsminde kro, hvor de interesserede havde lejlighed til at gøre deres synspunkter gældende.

Medens tanken om fredning af Kysing fjord iøvrigt fra alle sider vandt tilslutning, udtalte direktør Basse på Landbrugsministeriets og Statens landvindingsudvalgs vegne, at der var så betydelige interesser forbundet med gennemførelsen af fjordens tørlægning og afvanding af de tilstødende lavtliggende arealer, at landvindingsudvalget ville søge landvindings-sagen gennemført. Han fastholdt den tidligere fremsatte indsigelse imod nævnets kompetence, idet han gjorde gældende, dels at det ikke kunne være nævnets opgave at beskytte statens egne områder imod indgreb fra andre statsorganer, men kun at hindre private grundejeres dispositioner over deres ejendomme, og dels at der ved gennemførelsen af lov om ændring i lov om landvinding (nr. 108 af 31/3 1953), hvorved der gives bestemmelser om landvinding på søterritoriet, må være givet udtømmende regler om fremgangsmåden, så at modstridende interesser - herunder fredningsinteresser - i lighed med de i loven særlig nævnte fiskeriinteresser må være henvist til at gøre deres synspunkter gældende under sagens behandling for landvindingsudvalget. Endelig anførtes det, at fredning på søterritoriet hidtil kun er foretaget i medfør af naturfredningslovens § 28 af statsministeriet, hvilket formentlig må være den rette fremgangsmåde:

Lodsejerudvalget repræsenterede de i landvindings-sagen interesserede landbrugere tiltrådte disse synspunkter.

Der er ikke fra nogen side fremsat krav om erstatning i anledning af den foreslåede fredning.

Foreløbig skal med henvisning til de fremsatte - formelle - indsigelser mod nævnets kompetence bemærkes følgende:

Nævnet må være af den opfattelse, at det er fredningsnævnets opgave at varetage fredningsmæssige interesser overalt, hvor disse skønnes at være truede, og at nævnene derfor, hvor ikke særlig lovhjemmel foreligger, må kunne gribe ind såvel hvor den pågældende ejendom ejes af staten eller - som søterritoriet - er undergivet statens rådighed, som hvor det drejer sig om indgreb, der truer

fra statsmyndigheders side. Der ses ikke i naturfredningslovens tekst at foreligge noget, som strider imod denne fortolkning, og denne synes også at stemme med hidtidig praksis, hvorefter såvel staten tilhørende arealer på land som dele af søterritoriet ses at være fredet ved kendelse, medens statsministeriet i henhold til fredningslovens § 28 har truffet beslutning om fredning af objekter på søterritoriet. Der er også i adskillige tilfælde ved fredningskendelser lagt hindringer i vejen for offentlige myndigheders dispositioner.

Ud fra dette almindelige synspunkt kan nævnet heller ikke tiltræde den opfattelse, at det ved landvindingsloven af 1953 skulle være overladt landvindingsudvalget at træffe afgørelse vedrørende enhver offentlig interesse (f. eks. fredning), som måtte tale imod en projekteret landvinding på søterritoriet.- Og det findes navnlig ikke afgørende, at loven udtrykkeligt træffer bestemmelser til sikring af fiskeriets interesser; sådanne bestemmelser må være naturlige, da der i sådanne tilfælde er overvejende sandsynlighed for, at fiskeriet har interesser at varetage, men intet tyder på, at loven derved har villet gribe ind på andre områder end det udtrykkeligt nævnte, således f. eks. det fredningsmæssige, om hvilket særlige lovregler allerede forefandt i naturfredningsloven.

Nævnet må derfor anse sig for kompetent til at træffe afgørelse om fredning af arealet og skal herom bemærke følgende:

Efter alt det foreliggende, herunder særlig den foran citerede udtalelse fra Aarhus universitet og den af Naturfredningsrådet i henhold til § 12 i naturfredningsloven afgivne erklæring, finder nævnet, at der foreligger så vægtige naturvidenskabelige og undervisningsmæssige interesser, at disse i sig selv kunne begrunde en fredning i medfør af naturfredningslovens § 1. Dertil kommer, at de smukke og vide udsigter, som særlig fra vejene gennem det bakkede terræn nord for fjorden åbner sig imod denne, findes at have en betydelig æstetisk værdi for almenheden, en værdi som må antages at blive større i fremtiden, når de af fredningsplanen for Aarhuseggen omfattede områder omkring fjorden åbnes for almenheden.

Nævnet har den opfattelse, at samfundets behov for, at der fremskaffes jord til landbruget ikke endnu kan siges at være så påtrængende, at det skulle nødvendiggøre indgreb, hvor der fore-

ligger væsentlige, modstridende interesser, og navnlig ikke, hvor det som i det foreliggende tilfælde drejer sig om relativt lille areal, og hvor andre interesser af både fredningsmæssig og økonomisk art går i modsat retning.- Hertil kommer, at en fredning af arealet ikke vil være til hinder for, at der senere - f. eks. ved særlig lovhjemmel - skaffes mulighed for en tørlægning og opdyrkning af arealet, hvis manglen på landbrugsjord i en fjernere fremtid skønnes at gøre dette nødvendigt, hvorimod en gennemførelse af tørlægningen nu definitivt vil ødelægge de æstetiske og videnskabelige værdier, som er knyttet til stedet og gør en fredning ønskelig.

Idet fredningen af Kysing fjord herefter i medfør af naturfredningslovens § 1 vil være at fremme, fastsætter navnet i henhold til lovens § 13 følgende bestemmelser:

Kysing fjord fredes i sin nuværende tilstand med den vandstands-højde, som er bestemt af den frie ind- og udstrømning gennem indløbet ved Norsminde, og der må således ikke foretages opfyldninger eller inddæmninger i fjorden, som kan medføre at denne helt eller delvist tørlægges. Badehuse og -broer eller andre indretninger, som virker skæmmende eller som kan hindre det frie udsyn over fjorden, må ikke opstilles uden fredningsnævnets tilladelse.

Disse bestemmelser skal dog ikke være til hinder for udførelse af vandstandsregulerende foranstaltninger til imødegåelse af ulemper ved højvande i fjorden og heller ikke for gennemførelse af det projekt til en ny vejbro ved Norsminde - vest for den nu eksisterende - som for tiden behandles af landvæsenskommissionen i Aarhus amt, idet dog tegninger til broen vil være at forelægge fredningsnævnet til godkendelse.

Derimod findes der ikke at kunne tages hensyn til ønsker fra forskellige lodsejere om i fredningskendelsen at få fastsat bestemmelser vedrørende tilledning af spildevand til fjorden og vedrørende foranstaltninger til at hindre tilsanding af havnen, idet disse spørgsmål henhører under landvæsenskommissionen."

Konklusionen er sålydende:

"Kysing fjord fredes i sin nuværende tilstand med den vandstands-højde, som er bestemt af den frie ind- og udstrømning gennem indløbet ved Norsminde, og iøvrigt som foran fastsat."

Kendelsen er påanket af landbrugsministeriet med påstand om, at fredningssagen nægtes fremme.

Overfredningsnævnet har den 3. juli 1956 besigtiget det pågældende område og forhandlet med repræsentanter for den ankende og andre i sagen interesserede. Man har derhos fra fiskeriministeriet modtaget en rapport af 30. november 1956, afgivet af Danmarks fiskeri- og havundersøgelser, og drøftet sagen i nogle møder, navnlig med hensyn til fredningsmyndighedernes kompetence.

Fem medlemmer af overfredningsnævnet bemærker følgende:

Kysing fjord har uanset dens snævre udløb en sådan forbindelse og vandudveksling med Kattegat, at den i det hele har karakter af at være en del af havet, og den er som sådan undergivet de for havet og ikke de for ferske vande gældende retsregler, jfr. lov nr. 146 af 7. maj 1937, og må herefter også i naturfredningsmæssig henseende anses som en del af havet, hvilket også er antaget ved fastsættelse af strandbyggelinier for fjorden i henhold til naturfredningslovens § 25.

Med hensyn til spørgsmålet, om der i henhold til naturfredningslovens almindelige bestemmelser kan iværksættes fredning af dele af havet, bemærkes, at der hverken i forarbejderne til den første naturfredningslov, lov nr. 245 af 8. maj 1917, eller til den nugældende lov nr. 140 af 7. maj 1937, eller i forhandlingerne på rigsdagen om disse love findes holdepunkter for at antage, at noget sådant har været tilsigtet. Det kan herved også bemærkes, at de hensyn, der ligger til grund for de almindelige naturfredningsbestemmelser i naturfredningslovene, ikke gør sig gældende i tilnærmelsesvis samme grad med hensyn til dele af havet som med hensyn til landjorden (med indvande), der i almindelighed er undergivet privat ejendomsråden, medens staten har højhedsret og deraf følgende bestemmelsesret over de landjorden nærmest liggende dele af havet. Det skal i denne forbindelse anføres, at faren for forringelse af naturværdier ved landvinding på dele af havet først kan antages at have fået virkelig aktualitet efter ikrafttrædelsen af lov nr. 108 af 31. marts 1953 om ændring af lov nr. 599 af 14. november 1940 om landvinding.

Selve indholdet og den nærmere udformning af den nugældende naturfredningslovs almindelige fredningsbestemmelser taler da heller ikke for at forstå loven som også omfattende dele af havet. I så henseende bemærkes, at bestemmelserne i § 1, jfr. § 13, i alt fald når henses til lovens øvrige bestemmelser naturligt må

læses som alene havende hensyn til det indenfor havet liggende område. Der anvendes i loven stadig udtryk som "ejere" og "andre i ejendommen berettigede" eller lignende udtryk, ligesom der tales om sådanne personers rettigheder og pligter og om tinglysning af kendelser og fredningsplaner. Havde det været lovgiverens hensigt, at loven også skulle omfatte dele af havet, måtte det, når henses til den udførlige behandling af fornævnte naturfredningslove med ændringslove, forventes, at der i alt fald enkelte steder i loven, f.eks. i forbindelse med bestemmelserne om strandbredder og strandbyggelinier i §§ 23 og 25, var givet udtryk for nævnte hensigt, men noget sådant er ikke tilfældet. I denne forbindelse bemærkes, at rigsdagen, netop da behandlingen og vedtagelsen af den nugældende naturfredningslov fandt sted, har haft sin opmærksomhed rettet på modsætningen mellem havet og det indenfor dette liggende landområde, idet den samtidig vedtog fornævnte lov nr. 146 af 7.maj 1937 (om inddragelse af dele af søterritoriet under de for ferske vande gældende retsregler). Endvidere kan bemærkes, at lov nr. 94 af 7.april 1936 om reservater for pattedyr og fugle udtrykkelig bestemmer, at den finder anvendelse såvel på landjorden med indvande som på søterritoriet.

Hvad særligt angår naturfredningslovens § 28, der af statsministeriet er blevet fortolket som også omfattende objekter, der forefindes i havet, skal bemærkes, at denne bestemmelse - fortolkningens rigtighed forudsat - ikke findes at afgive støtte for antagelsen af, at lovens almindelige bestemmelser om naturfredning også omfatter dele af havet, idet paragraffen alene hjemler en speciel - udenfor de almindelige bestemmelser faldende - fredning. Den angår alene fredning af særlige objekter, fredningen iværksættes af statsministeren, og der ydes - efter hidtidig praksis - ikke nogen erstatning, selv om genstanden for fredning befinder sig på landjorden.

Efter det anførte finder disse medlemmer ikke, at fredningsnævnet har haft hjemmel i naturfredningsloven til som sket at frede Kysing fjords areal. De stemmer herefter for at ophæve kendelsen.

To medlemmer finder ikke, at de ovennævnte love nr. 146 af 7.maj 1937 og nr. 94 af 7. april 1936 afgiver noget afgørende holdepunkt for besvarelsen af spørgsmålet, om dele af havet kan henføres under naturfredningslovens bestemmelser.

Mindretallet er enigt med flertallet i, at naturfredningslovens § 28 ikke kan anføres til støtte for den bekræftende besvarelse af spørgsmålet.

Mindretallet mener ikke, at der er tilstrækkelige holdpunkter for en afgørelse af det foreliggende spørgsmål på grundlag af antagelser om, hvorvidt det fra rigsdagens side har været tilstøttet eller ikke tilstøttet at give hjemmel for en fredning af visse dele af havet.

Under disse omstændigheder kan mindretallet ikke anse det for udelukket at henføre visse dele af havet under bestemmelserne i naturfredningslovens § 1, hvorefter der kan iværksættes fredning af bl.a. områder, som på grund af deres skønhed, beliggenhed eller ejendommelighed har væsentlig betydning for almenheden, og af områder hvis bevarelse af naturvidenskabelige eller undervisningsmæssige hensyn er af væsentlig interesse.

Når det i praksis er antaget, at søer kan inddrages under en fredning, taler dette efter mindretallets opfattelse afgørende for, at Kysing fjord kan henføres under naturfredningslovens bestemmelser. Fjordens udløb til Kattegat under broen ved Norsminde er kun ca. 10 m bredt, og i landskabelig henseende kan fjorden ganske sidestilles med en sø. Mindretallet tillægger det ikke betydning, at der er fastsat strandbyggelinier for Kysing fjord, hvorved bemærkes, at strandfredningskommissionens forudsætning naturligvis ikke er bindende for overfredningsnævnet.

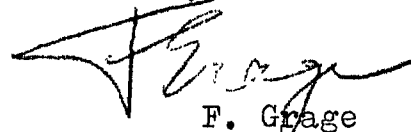
Mindretallet må herefter holde for, at naturfredningslovens bestemmelser kan finde anvendelse på Kysing fjord.

Kendelse afsiges i overensstemmelse med flertallet.

T h i b e s t e m m e s :

Den af fredningsnævnet for Aarhus amt den 4. januar 1956 afsagte kendelse vedrørende fredning af Kysing fjord ophæves.

Udskriftens rigtighed
bekræftes.

F. Grae

overfredningsnævnets sekretær.

FREDNINGSNÆVNET>

4/1-1956

HM

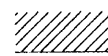

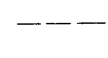
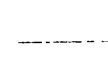
OPHÆVET OG
CITERET FULDT UD I
OFN K AF 30/3 1957

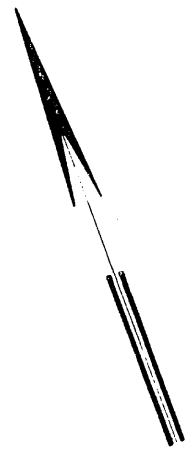
K e n d e l s e

I januar 1954 henledte fiskerorganisationen i Norsminde fredningsnævnets opmærksomhed på, at statens landvindingsudvalg arbejdede med planer om at tørlægge en væsentlig del af Kysing fjord, idet man påtænkte at føre en dæmning tværs over fjorden fra Kalvøen (på sydsiden) og tørlægge den vest herfor beliggende - ca. 165 ha store - del af fjorden, hvorved landskabet ville blive væsentlig forandret og i skønhedsmæssig henseende antagelig ødelagt. Nævnet orienterede naturfredningsrådet om sagen, og rettede derefter henvendelse til det af statsministeriet den 5. marts 1954 i henhold til naturfredningslovens § 31 nedsatte udvalg til udarbejdelse af forslag til en fredningsplan for Aarhuseggen - fremtidig betegnet "planudvalget". Efter at planudvalget havde underrettet statens landvindingsudvalg om, at det i hovedtræk udformede forslag til en fredningsplan bl. a. omfattende Kysing fjords omgivelser, blev der på landvindingsudvalgets foranledning den 4. februar 1955 afholdt en almindelig drøftelse såvel af de fredningsmæssige interesser i at bevare fjorden og dens omgivelser som af de landøkonomiske interesser i at udtørre den. Mødet resulterede i, at landvindingsudvalget stillede sagen om tørlægningen i bero, indtil fredningsmyndighederne havde truffet afgørelse om fredningsspørgsmålet, og ved skrivelse af 8. februar 1955 til naturfredningsnævnet i Aarhus amt anmodede derefter planudvalget om, at der måtte blive rejst fredningssag, og at det derunder ved kendelse måtte blive fastslået, at Kysing fjords vandspejl skulle bevares i dets nuværende udstrækning.

I et møde den 17. februar 1955 besigtigede nævnet fjord-
~~området og drøftede de af planudvalget tilvejebragte oplysninger,~~

KORT >

- fredningsgrænse
- grænse for reservat
- vejbyggelinie
- strandbyggelinie

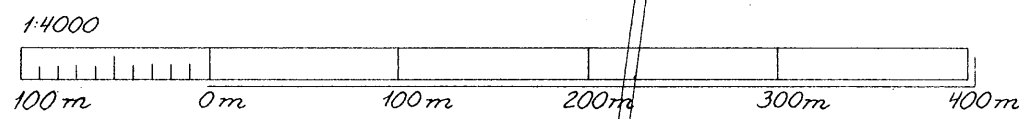
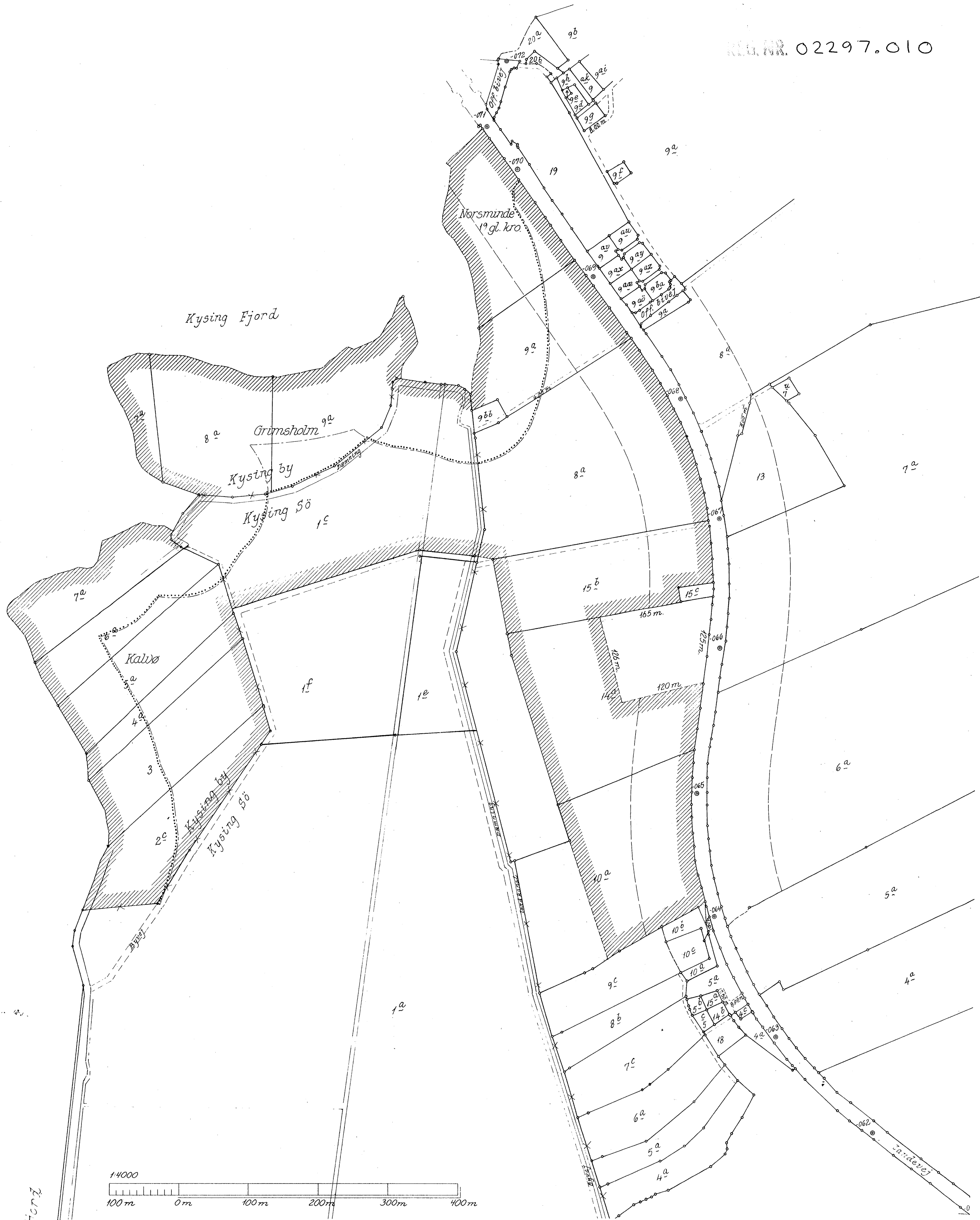
Terræn af
 Kysing by og
 Kysing Sø.
 Saksild sogn.
 Hads herred,
 Århus amt.

Udarbejdet efter kopier af matrikelkortene i november 1910.

 landinspektør

Målførhold ca. 1:4000.

Naturfredningskonsulentens kontor
 København d. 11 - 8 - 1970
 y: Kysing by
 gn: Saksild
 n nr. Ar 114.

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 02297.01

Dispensationer i perioden: 28-03-1984 - 18-06-1993

REG. NR. 2297 A

UDSKRIFT
af
forhandlingsprotokollen
for
NATURFREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTIS SYDLIGE FREDNINGSKREDS

År 1984, den 28. marts, behandlede nævnet
sag nr. 183/1983

angående dispensation fra strand-
fredningslinien og Overfrednings-
nævnets kendelse af 21. august
1970 vedrørende fredning af area-
ler ved Kysing fjord til tilplant-
ning på en del af matr. nr. 19,
Kysing, Saksild sogn.

Mødt var fredningsnævnets formand, dommer L. Thorup, det amts-
valgte medlem, godsejer I. Tesdorpf, samt det kommunevalgte medlem,
gårdejer Henry Jensen.

For amtsfredningskontoret mødte skovtekniker Brøndum Petersen.

For ejerne af matr. nr. 19 mødte direktør Sneborg Alrøe.

Der fremlagdes skrivelse af 18. oktober 1983 fra ejerne samt
skrivelse af 11. januar 1984 fra Århus Amtskommune, udvalget for tek-
nik og miljø, bilagt kort.

Direktør Sneborg Alrøe oplyste, at der ønskes foretaget en be-
plantning med grantræer på en del af matr. nr. 19, der vender ud mod
fjorden. Grantræerne tænkes anvendt til juletræer og til klipning af
pyntegran.

Markarealet er en del af en landbrugsejendom på ca. 2,8 ha,
som er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 21. august 1970
vedr. fredning af arealer ved Kysing fjord (Norsminde). Arealet, som
påregnes tilplantet, er endvidere i sin helhed omfattet af naturfred-
ningslovens strandbeskyttelseslinie.

Amtet har anbefalet det ansøgte under forudsætning af, at til-
plantningen udnyttes erhvervsmæssigt, således at regelmæssig udskift-
ning sikres.

Der er i fredningsnævnet enighed om, at der ikke kan meddeles

tilladelse til det ansøgte. Fredningsnævnet har herved lagt vægt på, at en tilplantning med grantræer på afgørende måde vil forringe den meget smukke udsigt fra landevejen over Kysing fjord, og at denne udsigt netop ønskedes sikret ved den iværksatte fredning gennem et forbud mod tilplantning uden fredningsnævnets tilladelse.

L. Thorup.

/IC.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Efter naturfredningslovens § 58 og § 47 kan fredningsnævnets afgørelser indbringes for Overfredningsnævnet (adr. Amaliegade 7 1256 København K.) af bl. a. ansøgeren, amtsrådet, kommunalbestyrelsen og anerkendte foreninger og institutioner samt af skovvejeren ved dispensation fra skovbyggelinien.

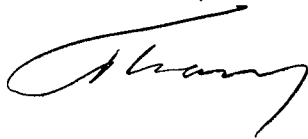
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse eller dispensation må ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage indgivet, må tilladelsen eller dispensationen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dens meddelelse.

Fredningsnævnet for Århus amts sydlige fredningskreds, den 5 APR. 1984

L. Thorup.

UDSKRIFT
af
forhandlingsprotokollen
for
NATURFREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS SYDLIGE FREDNINGSKREDS

Den 7. januar 1988 behandlede Nævnet

Sag nr. 172/1987   angående henkastning af affald på matr. nr. 9 bb Kysing by, Saxild, der er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 21. august 1970.

Mødt var Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det amtsvalgte medlem, lærer Viggo Thing, det kommunevalgte medlem, lærer Sven Gunnerson, og sekretæren, retsassessor Otto Bisgaard.

For Amtsfredningskontoret mødte landinspektør P.H. Knuhtsen.

Inge og Bent Kjeldsen var mødt.

Sagens bilag var til stede.

Nævnet gennemgik sagen og foretog besigtigelse.

Amtsfredningskontoret har indstillet, at det henkastede affald fjernes.

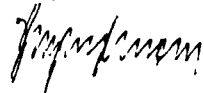
Der var i Fredningsnævnet enighed om at pålægge Inge og Bent Kjeldsen snarest muligt og inden den 1. maj 1988 at afbrænde det henkastede grenaffald, fjerne øvrigt affald og derefter tildække det eksisterende vandhul med jord.

Jørgen Jensen.

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Efter naturfredningsloven kan Fredningsnævnets afgørelser indbringes for Overfredningsnævnet (adr. Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm) af bl.a. ansøgeren, amtsrådet, kommunalbestyrelsen og anerkendte foreninger og institutioner.
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den klageberettigede.
En tilladelse eller dispensation må ikke udnyttes før klagefristens udløb. Er klage indgivet, må tilladelsen eller dispensationen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet. Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dens meddelelse.

Fredningsnævnet for Århus amts sydlige fredningskreds, den

Jørgen Jensen

12 JAN. 1988

UDSKRIFT
af
forhandlingsprotokollen
for
NATURFREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS SYDLIGE FREDNINGSKREDS

Den 5. januar 1989 behandlede Nævnet

Sag nr. 145/1988

angående ansøgning om tilladelse til at beplante et 0,7 ha stort areal af matr. nr. 6 a Kysing by, Kysing, der er omfattet af fredning af arealerne omkring Norsminde Fjord.

Mødt var Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det amtsvalgte medlem, lærer Viggo Thing, det kommunevalgte medlem, lærer Sven Gunnensen, og sekretæren, retsassessor Otto Bisgaard.

For By- og Landskabskontoret mødte skovtekniker Ole Brøndum.

Ejeren, K. Arentoft, var mødt. Det oplystes, at der ønskes en randbeplantning med løvfældende birk og eg og en kærnebeplantning med sitkagran.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité mødte Hans M ller, der udtrykte betænkelighed ved det ansøgte.

Endvidere mødte Claus Torsting, Odder kommune, og Mourits Troldtoft,  stjysk Skovdyrkerforening.

Sagens bilag var til stede.

Nævnet gennemgik sagen og foretog besigtigelse.

By- og Landskabskontoret har ikke kunnet anbefale det ansøgte, som vil være i strid med fredningens formål, da en beplantning vil sløre det markante kystlandskab.

Der var i Fredningsnævnet enighed om at meddele afslag på det ansøgte, idet Nævnet finder, at en beplantning på det pågældende sted vil være i strid med fredningens formål, som blandt andet er at bevare det markante kystlandskab. Nævnet lægger ved afgørelsen endvidere vægt på arelets kystnære beliggenhed.

Jørgen Jensen.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Efter naturfredningsloven kan Fredningsnævnets afgørelser indbringes for Overfredningsnævnet (adr. Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm) af bl.a. ansøgeren, amtsrådet, kommunalbestyrelsen og anerkendte foreninger og institutioner.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den klageber ttigede.

En tilf else eller dispensation må ikke udnyttes for klagefristens udløb. Er klage indgivet, må tilladelsen eller dispensationen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet. Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dens medd else.

Fredningsnævnet for Aarhus amts sydlige fredningskreds, den

Jørgen Jensen

1 2 JAN. 1989

Foto venter

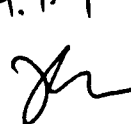
NSK

UDSKRIFT
 af
 forhandlingsprotokollen
 for
 NATURFREDNINGSNÆVNET FOR
 ÅRHUS AMTS SYDLIGE FREDNINGSKREDS

Modtaget i
 Skov- og Naturstyrelsen

4.4.89

4 APR. 1989

Den 29. marts 1989 traf Nævnet afgørelse i

Sag nr. 145/1988

angående ansøgning om tilladelse til at plante et 4-rækket læhegn på ejendommen matr. nr. 6 a Kysing by, Saksild, der er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 21. august 1970 og strandbeskyttelseslinien.

I sagen, der har været behandlet skriftligt, har deltaget Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det amtsvalgte medlem, lærer Viggo Thing, et kommunevalgte medlem, lærer Sven Gunnensen.

Nævnet har tidligere besigtiget arealet under et møde den 5. januar 1989.

By- og Landskabskontoret har intet haft at indvende mod det ansøgte. To medlemmer af Fredningsnævnet (Jørgen Jensen og Sven Gunnensen) ville i medfør af naturfredningslovens § 34 og § 46 meddele dispensation til at plante et 8 meter bredt løvtræ-hegn i overensstemmelse med ansøgningen.

Et medlem (Viggo Thing) finder, at hegnet vil stride mod fredningens formål, og stemmer for at meddele afslag på ansøgningen.

I overensstemmelse med Nævnets flertal meddeles der dispensation til at plante det ansøgte hegn.

Jørgen Jensen.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Efter naturfredningsloven kan Fredningsnævnets afgørelser indbringes for Overfredningsnævnet (adr. Slotsmarken 15, 2870 Hørsholm) af bl.a. ansøgeren, amtsrådet, kommunalbestyrelsen og anerkendte foreninger og institutioner.

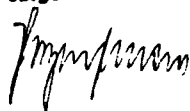
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den klageberettigede.

En tilladelse eller dispensation må ikke udnyttes før klagefristens udløb. Er klage indgivet, må tilladelsen eller dispensationen ikke udnyttes, medmindre den opråbtes af Overfredningsnævnet. Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dens meddelelse.

Fredningsnævnet for Århus amts sydlige fredningskreds, den

30 MRS. 1989

Jørgen Jensen

Miljøministeriet
 Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 1311/12 -000 1

Akt. nr. 33

-BH-

Foto venter

23 OKT. 1989

UDSKRIFT
af
forhandlingsprotokollen
for
NATURFREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS SYDLIGE FREDNINGSKREDS

REG. NR. 02297.010

Den 12. oktober 1989 behandlede Nævnet

Sag nr. 145/1988

angående ansøgning om tilladelse til at plante et 4-rækket læhegn på ejendommen matr. nr. 6 a Kysing by Saksild, der er omfattet af fredning af arealer om Norsminde fjord og strandbeskyttelseslinien.

Mødt var Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det amtsvalgte medlem, lærer Viggo Thing, det kommunevalgte medlem, lærer Sven Gunnensen, samt sekretæren, retsassessor Otto Bisgaard.

For By- og Landskabskontoret mødte skovtekniker Ole Brøndum. For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité mødte Hans Møller.

Ejeren, Knud Arentoft, var mødt.

Sagens bilag var til stede.

Nævnet gennemgik sagen og foretog besigtigelse.

By- og Landskabskontoret har intet haft at indvende mod en dispensation til det ansøgte.

Danmarks Naturfredningsforening kunne ikke anbefale det ansøgte. To medlemmer af Nævnet (Jørgen Jensen og Gunnensen) finder, at der i fredningskendelsen er grundlag for at tillade plantning af det ansøgte hegn, og at særlige grunde taler for at dispensere fra forbudet i § 46, stk. 1, da hegnet ligger inden for et eksisterende hegn. Et medlem af nævnet (Thing) finder ikke, at der er tale om en nødvendig læbeplantning, ligesom dette medlem heller ikke finder, at betingelserne i naturfredningslovens § 46, stk. 6, er opfyldt.

Efter udfaldet af stemmeafgivningen meddeler Fredningsnævnet tilladelse til plantning af et 4-rækket løvfældende læhegn med en placering som den ansøgte, men alene landværts strandbeskyttel-

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Efter naturfredningsloven kan Fredningsnævnets afgørelser indbringes for Overfredningsnævnet (adr. Slotmarken 15, 2870 Hørsholm) af bl.a. ansøgeren, amtsrådet, kommunalbestyrelsen og anerkendte foreninger og institutioner.
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den klageberettigede.
En tilladelse eller dispensation må ikke udnyttes før klagefristens udløb. Er klage indgivet, må tilladelsen eller dispensationen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet. Tildelingen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dens meddelelse.

Fredningsnævnet for Århus amts sydlige fredningskreds, den 18 OKT. 1989

Udskrift sendt til:

Ansøger

Kommune

Århus Amt

Danmarks Naturfredningsforening

Skov- og Naturstyrelsen

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 1311/12-0001

Akt. nr. 176

Jørgen Jensen

Jørgen Jensen
-Bt-

FOTOKOPI

S/12-61

US ik

U d s k r i f t

U d s k r i f t

af

forhandlingsprotokollen for
 Naturfredningsnævnet for
 Århus Amts sydlige Fredningskreds.

Den 15. marts 1990 traf Nævnet afgørelse i

Sag nr. 18/1990   angående beplantning på ejendommen matr.
 nr. 19 b Kysing by, Saksild, der er om-
 fattet af Norsmindefredningen og strand-
 beskyttelseslinien.

Mødt var Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det
 amtsvalgte medlem, lærer Viggo Thing, suppleanten for det
 kommunevalgte medlem, John Sørensen og sekretæren, retsassessor
 Otto Bisgaard.

For Landskabskontoret mødte skovtekniker Ole Brøndum.

Ejeren, H. Sneberg Alrø, var mødt.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité mødte Hans
 Møller.

Endvidere mødte Torben Alrø.

Sagens bilag var til stede.

Nævnet gennemgik sagen og foretog besigtigelse.

Landskabskontoret har anbefalet en fjernelse af beplantningen.

Der var i Fredningsnævnet enighed om at pålægge ejeren at fjerne
 den forefindende beplantning med eg og sitkagran. Fjernelsen skal
 ske senest 1. maj 1990.

Jørgen Jensen.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Efter naturfredningsloven kan Fredningsnævnets afgørelser
 indbringes for Overfredningsnævnet (adr. Slotsmarken 15, 2970
 Hørsholm) af bl.a. ansøgeren, amtsrådet, kommunalbestyrelsen og
 anerkendte foreninger og institutioner.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den
 klageberettigede.

Miljøministeriet
 Skov- og Naturstyrelsen
 J.nr. SN 1311/12-0001
 Akt. nr. 246

En tilladelse eller dispensation må ikke udnyttes før klagefristens udløb. Er klage indgivet, må tilladelsen eller dispensationen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet. Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dens meddelelse.
Fredningsnævnet for Århus amts sydlige Fredningskreds, den 16. marts 1990.

Jørgen Jensen.

Udskrift er sendt til: ansøger, kommune, amt, Danmarks Naturfredningsforening samt Skov- og Naturstyrelsen.

U d s k r i f t

af

forhandlingsprotokollen for
Naturfredningsnævnet for
Århus Amts sydlige Fredningskreds.

Den 15. marts 1990 traf Nævnet afgørelse i
Sag nr. 17/1990 angående foretagen opfyldning af to
vandhuller på ejendommen matr. nr. 2 c
Kysing by, Saksild, der er omfattet af
Norsmindefredningen og strandbeskyttel-
seslinien.

Mødt var Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det
amtsvalgte medlem, lærer Viggo Thing, suppleanten for det
kommunevalgte medlem, John Sørensen, og sekretæren, retsassessor
Otto Bisgaard.

For Landskabskontoret mødte skovtekniker Ole Brøndum.
Ejeren, Erik Mortensen, var mødt.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité mødte Hans
Møller.

Endvidere mødte kommuneingeniør Smed, Odder kommune.
Sagens bilag var til stede.

Nævnet gennemgik sagen og foretog besigtigelse.

Landskabskontoret har anbefalet en retablering af det nordlige
vandhul..

Der var i Fredningsnævnet enighed om at pålægge fjernelse af
affaldsmaterialer fra det sydlige hul og tildække hullet med ren
jordfyld. Samtidig pålagdes det, at det nordlige vandhul
retableres ved opgravning af de materialer, der er fyldt i
hullet. Vandhullet mod syd skal udføres med en hældning på 1:5.
Arbejdet skal være udført senest 1. oktober 1990.

Jørgen Jensen.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Efter naturfredningsloven kan Fredningsnævnets afgørelser
indbringes for Overfredningsnævnet (adr. Slotsmarken 15, 2970
Hørsholm) af bl.a. ansøgeren, amtsrådet, kommunalbestyrelsen og
anerkendte foreninger og institutioner.
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den
klageberettigede.

En tilladelse eller dispensation må ikke udnyttes før
klagefristens udløb. Er klage indgivet, må tilladelsen eller
dispensationen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af
Overfredningsnævnet. Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er

Ministeriet

Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. 1311/12-0001

Akt. 247

Bll.

En tilladelse eller dispensation må ikke udnyttes før klagefristens udløb. Er klage indgivet, må tilladelsen eller dispensationen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet. Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dens meddelelse.
Fredningsnævnet for Aarhus amts sydlige Fredningskreds, den 16. marts 1990.

Jørgen Jensen.

Udskrift er sendt til: ansøger, kommune, amt, Danmarks Naturfredningsforening samt Skov- og Naturstyrelsen.

Erik Ejegod Mortensen
Kystvejen 260
8300 Odder

Den 19.12.90
J.nr. 2027/69-1/90

Ved en afgørelse af 15. marts 1990 har Fredningsnævnet for Århus Amts Sydlige Fredningskreds bestemt, at 2 vandhuller på matr.nr. 2 c Kysing By, Saksild, der er blevet opfyldt med affald, skal reableres ved opgravning af de materialer, der er fyldt i hullet. Efter fjernelsen af affaldet skal det sydlige hul tildækkes med ren jordfyld, således at hældningen bliver 1:5.

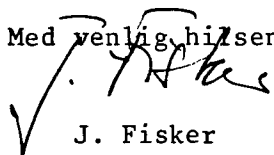
Denne afgørelse, som er truffet i medfør af Overfredningsnævnets kendelse af 21. august 1970 om fredning af arealer ved Kysing Fjord og strandbeskyttelseslinien efter naturfredningslovens § 46, har Danmarks Naturfredningsforening påklaget til Overfredningsnævnet, idet foreningen har anført, at fredningsnævnets afgørelse er truffet på et urigtigt grundlag, baseret på urigtige oplysninger om de 2 vandhuller afgivet af ejeren og en nabo.

Hertil har Århus Amt med henvisning til et luftfoto anført, at Danmarks Naturfredningsforenings udtalelse refererer til 2 vandhuller, som ikke er omfattet af den foreliggende sag. Trods flere opfordringer har Danmarks Naturfredningsforening ikke imødegået amtets udtalelse.

Herefter stadfæstes fredningsnævnets afgørelse af 15. marts 1990.

I sagens behandling har deltaget samtlige 11 medlemmer af Overfredningsnævnet. Afgørelsen er enstemmig.

Med venlig hilsen

J. Fisker
eksp.sekr.

ad SW 1311/12-0001
410

U D S K R I F T
A F

forhandlingsprotokollen for
Fredningsnævnet for Århus Amt.

Den 15. april 1993
Sag nr. 28/1993

traf Fredningsnævnet afgørelse i
angående en ansøgning om etablering
af læhegn på ejendommen matr. nr. 5
a og 6 a Kysing by, Saksild, der
er omfattet af fredningen ved Nors-
minde Fjord.

Mødt var Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen,
suppleanten for det amtsvalgte medlem, Per Blendstrup, det
kommunevalgte medlem, Hauge Johansen, og sekretæren,
overassistent Ingrid Thykier.

For Århus Amts Landskabskontor mødte ekspeditionssekretær
E.H. Mikkelsen.

Ejeren, Knud A. Arentoft, var mødt.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité mødte
suppleanten, Hans Møller.

Endvidere mødte fra Odder kommune Claus Torsting.

Sagens bilag - herunder ansøgning af 17. februar 1993 fra
ejeren - var til stede.

Nævnet gennemgik sagen og foretog besigtigelse.

Århus Amt, Landskabskontoret, har ønsket sagen genoptaget.

Danmarks Naturfredningsforening indstillede primært, at
beplantningen bliver fjernet. Subsidiært er man indstillet
på, at beplantningen bliver, hvor den er, frem for at blive
flyttet op på overkanten af skrænten.

Der var i Fredningsnævnet enighed om påny at forelægge sagen
for Landskabskontoret, idet Nævnet erklærede at ville være
sindet at meddele dispensation fra fredningen vedrørende den
skete beplantning.

Jørgen Jensen.

ad

Miljøministeriet

Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 1211/12.0038

Akt. nr. 1

BK

UDSKRIFT
AFforhandlingsprotokollen for
Fredningsnævnet for Århus Amt.Den 18/6 1993
Sag nr. 28/1993

traf Fredningsnævnet afgørelse i angående ansøgning om tilladelse til opretholdelse af beplantningen på en skrænt på ejendommen matr. nr. 6a Kysing by, Saksild, der er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 21. august 1970.

I sagen, der har været behandlet skriftligt, har deltaget Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det amtsvalgte medlem, amtsrådsmedlem Frede Bakkær, og det kommunevalgte medlem, E. Hauge Johansen.

Sagens bilag - herunder ansøgning af 17. februar 1993 - var til stede.

Århus Amt, Landskabskontoret har efter omstændighederne ikke udtalt sig imod, at beplantningen opretholdes under forudsætning af, at ansøgningen om læhegn annulleres.

Fredningsnævnet meddelte efter naturbeskyttelseslovens § 50 dispensation til det ansøgte.

Jørgen Jensen
Jørgen Jensen.

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse påklages til Naturklagenævnet af bl.a. adressaten for afgørelsen og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet, der videresender klagen til Naturklagenævnet.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen.

Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre Naturklagenævnet bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

Udskrift er sendt til: ansøger, kommune, amt, Danmarks Naturfredningsforening samt Skov- og Naturstyrelsen.

ad Miljøministeriet, J. nr. SN 1211/12-0058
29 juni 1993
ARK. nr. 2

JWS